

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2002

Julkaistu Helsingissä 15 päivänä elokuuta 2002

N:o 672—681

SISÄLLYS

N:o		Sivu
672	Laki sakon täytäntöönpanosta	3539
673	Laki rikoslain 9 luvun muuttamisesta	3551
674	Laki lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 26 §:n muuttamisesta	3552
675	Laki rikosvahinkolain 19 §:n muuttamisesta	3553
676	Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain 17 §:n muuttamisesta	3554
677	Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	3555
678	Laki velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n muuttamisesta	3556
679	Laki poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta	3557
680	Laki poliisin henkilörekistereistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta	3559
681	Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain muuttamisesta	3560

N:o 672

Laki

sakon täytäntöönpanosta

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetyissä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

1) rikoslain (39/1889) 2 a luvun 3 §:n 1 momentin mukaisesti päiväsakoin vahvistettu

sakko sekä uhkasakko, yhteisösakko, rikesakko ja kurinpitosakko (*sakko*);

2) sotilaskurinpitolain (331/1983) 44 §:n 2 momentissa ja 45 b §:ssä tarkoitettu maksu;

3) omaisuuteen tai rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus;

4) rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus;

5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos virallinen syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;

6) valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu

HE 218/2001
LaVM 9/2002
EV 72/2002

101—2002

420301

sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen;

7) rikosvahinkolain (935/1973) mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen vahingosta vastuussa olevalta.

2 §

Seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuus

Sakon ja omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio taikka kun asia on lopullisesti ratkaistu rangaistus- tai rikesakkomääräyksin.

Sotilaskurinpitolaissa tarkoitettu maksu on täytäntöönpanokelpoinen heti maksuksi muuntamisen jälkeen.

Rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta ja 1 §:n 4—6 kohdassa tarkoitettua korvausta koskeva lainvoimaa vailla oleva ratkaisu voidaan panna täytäntöön siten kuin ulosottolaissa (37/1895) säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta.

Rikosvahinkolain mukaisen valtion takautumissaamisen täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään erikseen.

3 §

Täytäntöönpanosta huolehtiminen ja valtion puhevallan käyttäminen

Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia tässä laissa tarkoitettua täytäntöönpanosta ja käyttää muutenkin valtion puhevallaa Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantavina oleviin seuraamuksiin liittyvissä asioissa.

Valtion viranomaisen, jonka tehtävänä on valvoa valtion etua asiassa, voi kuitenkin ottaa huolehtiakseen valtiolle tai mainitulle viranomaiselle tuomittavan rikokseen perustuvan vahingonkorvauksen ja oikeudenkäyntikulujen korvauksen perimisestä tässä laissa säädettyssä järjestyksessä (*itseperintä*). Viranomaisesta on tuolloin etsintäkuuluttamista lukuun ottamatta voimassa, mitä Oikeusrekisterikeskuksesta 2 luvussa säädetään.

4 §

Täytäntöönpanoilmoitukset

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä täytäntöön pantavia seuraamuksia määrävän viranomaisen on ilmoitettava ratkaisustaan ja Valtiokonttorin rikosvahinkolain nojalla suorittamastaan korvauksesta Oikeusrekisterikeskukselle siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

2 luku

Saatavan täytäntöönpano

5 §

Maksutilaisuuden varaaminen

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä täytäntöön pantavan sakon ja muun rahamääräisen seuraamuksen (*saatavan*) ensimmäisenä asteena määrävän viranomaisen, itseperinnästä huolehtivan viranomaisen ja rikosvahinkolain mukaisen valtion takautumisoikeuteen perustuvan saamisen osalta Oikeusrekisterikeskuksen on varattava maksuvelvolliselle tilaisuus maksaa rahamäärä heti.

Rangaistusmääräysmenettelyssä maksutilaisuuden varaa rangaistusvaatimuksen antava virkamies.

6 §

Oikeus saatavan maksamiseen

Maksuvelvollisella on oikeus suorittaa sakko jo ennen seuraamusta koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoiseksi tulemistä. Rangaistusmääräysmenettelyssä syytetyllä on oikeus suorittaa menetetyksi tuomittu rahamäärä, kun rangaistusvaatimus on toimitettu hänelle tiedoksi.

Maksaminen ei estä maksuvelvollista hakemasta muutosta siihen ratkaisuun, jolla kysymyksessä oleva seuraamus on määrätty, tai ilmoittamasta asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Suoritettua maksusta huolimatta täytäntöönpano maksettua rahamäärää vastaavalta osalta katsotaan päättyneeksi vasta kun rat-

kaisu on tullut lainvoimaiseksi tai asia on lopullisesti ratkaistu rangaistus- tai rikesakkomääräyksin.

7 §

Oikeusrekisterikeskuksen maksukehotus

Oikeusrekisterikeskuksen on tarkastettava, onko sen täytäntöön pantavana oleva saatava maksettu ennakolta. Jos saatava on kokonaan tai osittain maksamatta, Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista hänen tiedossa olevaan osoitteeseensa lähetyllä kehotuksella siinä asetetussa lyhyessä määräajassa suorittamaan maksamatta oleva rahamäärä.

Maksukehotusta ei tarvitse lähettää, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon johdosta tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos ulosottotoimin tapahtuva täytäntöönpano saattaisi vaarantua.

8 §

Ulosoton hakeminen

Oikeusrekisterikeskuksen on haettava ulosottoa, jos maksukehotusta ei lähetetä tai jos lähetetty maksukehotus ei ole johtanut saatavan maksamiseen.

9 §

Ulosottolain soveltaminen

Saatavaa koskevassa ulosottotoimin tapahtuvassa täytäntöönpanossa on soveltuvin osin noudatettava ulosottolain säännöksiä maksuvelvoitteen täytäntöönpanosta, jollei tässä laissa toisin säädetä.

10 §

Ulosottomiehen maksukehotus ja ilmoitusvelvollisuus

Tässä laissa tarkoitetun saatavaa koskevan asian saavuttua ulosottomiehelle hänen on kehotettava maksuvelvollista täyttämään maksuvelvollisuutensa lyhyessä määräajassa. Maksukehotusta ei tarvitse antaa, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon joh-

dosta tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos täytäntöönpano saattaisi vaarantua.

Maksukehotusta annettaessa maksuvelvolliselle on ilmoitettava, että saatava, jollei sitä vapaaehtoisesti suoriteta, voidaan periä häneltä ulosottotoimin ja että, jollei vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa saada ulosottotoiminkaan perityksi, maksuvelvollinen tullaan haastamaan muutorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Maksuvelvolliselle on myös ilmoitettava mahdollisuudesta saada pyynnöstä maksuaikaa.

11 §

Maksuvelvolliselle annettavat tiedot

Edellä 5 §:ssä tarkoitettua maksutilaisuutta varattaessa sekä 7 ja 10 §:ssä tarkoitettua maksukehotusta annettaessa maksuvelvolliselle on annettava tilisiirtolomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tiedot siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

12 §

Saatavan maksaminen

Maksuvelvollisen on saatavan maksamisen yhteydessä ilmoitettava hänelle saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten annetut tiedot. Saatava voidaan suorittaa pankkiin, ulosottomiehelle ja vankeudeksi muunnettavissa olevien sakkujen osalta muullekin 25 §:n 1 momentin mukaiselle haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle tämän tavoittaessa maksuvelvollisen. Myös saatavan osasuoritus on otettava vastaan.

Haastamiseen oikeutetun virkamiehen on annettava käteissuorituksesta maksajalle sellainen kuitti, josta säädetään valtion perimiskuitista annetussa asetuksessa (468/1978).

Maksujen tallettamisesta ja tilittämisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Maksujen kohdentaminen

Kun maksuvelvollisen maksamat varat eivät riitä kaikkien häneltä samalla kertaa tässä laissa säädettyssä järjestyksessä ulosottoihin perittävien saatavien suorittamiseksi, kertyneet varat on käytettävä ensin vankeudeksi muunnettavissa olevan sakon maksamiseen. Kohdentamista suoritettaessa maksu on lisäksi osoitettava niin, että useasta muunnettavasta sakosta tai muusta saatavasta maksu ensin kohdennetaan aikaisemmin määrätyle.

14 §

Maksuajan myöntäminen

Kun maksuvelvollinen ei sairauden, työttömyyden, asevelvollisuuden suorittamisen tai muun vastaavan syyn vuoksi kykene ilman kohtuutonta haittaa heti suorittamaan tässä laissa tarkoitettua saatavaa, voidaan hänelle myöntää maksuaikaa koko rahamäärälle tai sen osalle enintään vuodeksi. Erittäin painavista syistä maksuaikaa voidaan myöntää pitemmäksikin aikaa.

Maksuaikaa ei saa myöntää, jos on aihetta olettaa, ettei maksuvelvollinen maksuajan myöntämisestä huolimatta täytä suoritusvelvollisuuttaan täysimääräisesti.

Maksuaikaa myönnettäessä voidaan asettaa suoritusvelvollisuutta koskevia ehtoja.

15 §

Maksuajan myöntämismenettely

Maksuajan myöntää pyynnöstä ulosottope-
rinnässä olevissa asioissa ulosottomies ja
muissa asioissa Oikeusrekisterikeskus. Mak-
suvelvollisen on maksuaikaa pyytäessään an-
nettava asian ratkaisemista varten tarvittavat
tiedot ja selvitykset. Ulosottomiehen on pyyn-
nöstä annettava Oikeusrekisterikeskukselle
sen päätöksentekoa varten tarvitsemat tiedot.

16 §

Maksusuunnitelma

Vuotta pitemmän maksuajan ehdoksi on

maksuaikaa koskevassa päätöksessä asetetta-
va suorituksen tapahtuminen maksusuunni-
telman mukaan.

Jos maksuvelvollisella jo muuten on ulos-
ottoasioita varten maksusuunnitelma, tämän
lain mukainen maksusuunnitelma voidaan
sisällyttää siihen.

17 §

*Maksuaikaa koskevan päätöksen muuttami-
nen ja peruuttaminen*

Maksuaikaa koskevan päätöksen tehnyt
viranomainen voi muuttaa maksuaikaa kos-
kevaa päätöstä tai peruuttaa sen, jos maksu-
velvollinen laiminlyö maksuajan myöntämis-
tä koskevaan päätökseen sisältyvän ehdon
täyttämisen, jos on käynyt ilmeiseksi, ettei
maksuvelvollinen tule täyttämään ehtoa tai
kykene täyttämään maksuvelvollisuuttaan, tai
jos muuttamiseen tai peruuttamiseen on muu
erityinen syy.

Maksuaikaa koskevan päätöksen muutta-
mista ja peruuttamista tarkoittavan asian
käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin
15 §:ssä säädettyä menettelyä. Päätös voidaan
peruuttaa maksuvelvollista kuulematta, jos
sellaisesta mahdollisuudesta on ilmoitettu
hänelle päätöksessä.

18 §

*Muutoksenhakukielto ja maksuaikaa koske-
van asian saattaminen uuteen käsittelyyn*

Maksuaikaa koskevaan päätökseen ei saa
hakea muutosta.

Maksuvelvollinen voi aikaisemman pää-
töksen estämättä pyytää uudelleen maksuai-
kaa. Sellaisen asian käsittelyssä noudatetaan
15 §:ssä säädettyä menettelyä.

19 §

Etsintäkuuluttaminen

Oikeusrekisterikeskuksen on etsintäkuulu-
tettava maksuvelvollinen, jos vankeudeksi
muunnettavissa olevaa sakkoa ei saada ulos-
ottoihin perittyä hänen omaisuudestaan ja
jos hänen olinpaikkansa on tuntematon tai

hänen voidaan olettaa pakoilevan perintätoimenpiteitä.

Etsintäkuuluttaminen käsittää poliisimieheen kohdistetun poliisin tietojärjestelmään toimitetun kehotuksen periä maksuvelvollisen tavatessaan 1 momentissa tarkoitettu saatava tai haastaa maksuvelvollinen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Etsintäkuulutuksessa on mainittava saatavan maksamista ja maksusuorituksen tilittämistä varten tarvittavat sekä poliisin henkilökäytöstä annetun asetuksen (1116/1995) 2 §:n 5 kohdassa mainitut tiedot.

Etsintäkuuluttamiseen voidaan ryhtyä ilman ulosottomiehen antamaa estetodistusta, jos Oikeusrekisterikeskuksen käytävissä olevien tietojen mukaan maksuvelvollinen on vailla vakinaista asunto-osoitetta, asuu ulkomailla tai jos ulosottomiehen mahdollisuuksia tavoittaa maksuvelvollinen voidaan muista vastaavista syistä pitää huonoina.

20 §

Etsintäkuulutuksen peruuttaminen ja oikaistaminen

Etsintäkuulutus on peruutettava, jos täytäntöönpano on päättynyt, jos maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin tai jos haastamiselle taikka muuntorangaistuksen määräämiselle on laissa säädetty este. Jos etsintäkuulutukseen sisältyvissä tiedoissa tapahtuu muutoksia, kuulutus on oikaistava.

Etsintäkuulutuksen peruuttamista varten on maksun vastaanottajan viivytyksettä ilmoitettava maksusta Oikeusrekisterikeskukselle.

21 §

Täytäntöönpanosta luopuminen

Oikeusrekisterikeskus saa luopua tässä laissa säädettyssä järjestyksessä täytäntöön pantavan vähäisen saatavan, saatavan vähäisen maksamatta olevan osan taikka kauan tuloksettomassa perinnässä olleen saatavan tai sen osan täytäntöönpanosta siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

22 §

Rahamäärän palauttaminen

Jos saatavan maksamiseksi suoritettu rahamäärä on kokonaan tai osaksi maksettava maksuvelvolliselle takaisin ylemmän tuomioistuimen lainvoimaiseksi tulleen ratkaisun johdosta tai muusta syystä, rahamäärän vastaanottaneen viranomaisen on palautettava rahamäärä ja maksettava sille korkoa kuusi prosenttia vuodessa suorituspäivästä takaisinmaksupäivään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että palautusta tai korkoa ei makseta, jos se on säädettyä rahamäärää pienempi.

23 §

Kuittaaminen

Jos sillä viranomaisella, jonka olisi palautettava varoja maksuvelvolliselle, on täytäntöön pantavana häntä koskeva muu saatava, palautettava rahamäärä ja sille tuleva korko saadaan kuitata saatavan suoritukseksi. Kuittaamisesta on ilmoitettava maksuvelvolliselle.

3 luku

Muuntorangaistus

24 §

Muuntorangaistusmenettelyyn ryhtyminen

Maksuvelvollinen on haastettava muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, jos vankeudeksi muunnettavissa olevaa täytäntöönpanokelpoista sakkoa ei saada täysimääräisesti häneltä perittyä eikä ilmene syytä jatkaa kysymyksessä olevan seuraamuksen perintää.

Haastamista ei saa suorittaa, jos maksuvelvollinen on suorittamassa asevelvollisuutta, on reservin kertausharjoituksessa tai palvelemassa aseettomana tai siviilipalvelusmiehenä taikka jos hänelle on myönnetty yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukainen velkajärjestely.

25 §

Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin

Maksuvelvollisen kutsuu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastemieslain (505/1986) 1 tai 6 §:ssä mainittu virkamies antamallaan haasteella.

Haasteessa maksuvelvollinen kutsutaan saapumaan tuomioistuimeen vastaamaan virallisen syyttäjän vaatimukseen muuntorangaistuksen määräämisestä ja ilmoitetaan käsittelyajankohta ja -paikka. Haastetulle on haastamisen yhteydessä ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta ja että hän voi toimittaa kirjallisen vastineensa tuomioistuimelle ennen asian käsittelyä.

Haastamisesta on maksuvelvolliselle annettava vahvistetun kaavan mukaiselle lomakkeelle laadittu haastetodistus, joka sisältää myös tiedot maksamatta olevista sakoista.

26 §

Käsittelypäivän määrääminen

Asian käsittelypäivä on määrättävä siten, että maksuvelvolliselle jää ennen oikeudenkäyntiä vähintään kuukausi aikaa maksaa muunnettavana oleva sakko.

Jos maksuvelvollinen on jo haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, hänet saadaan muusta sakosta haastaa samaan oikeudenkäyntiin 1 momentissa mainittua lyhyemmälläkin ajalla. Oikeudenkäynnissä läsnä olevaan maksuvelvolliseen voidaan ilman haastamistakin kohdistaa vaatimus muuntorangaistuksen määräämisestä.

27 §

Maksutilaisuuden varaaminen

Maksuvelvolliselle on haastettaessa ilmoitettava mahdollisuudesta maksamalla suorittaa se sakko, josta hänet haastetaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Hänelle on tilisiirtolomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla annettava sakon

maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tiedot siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tiedot on annettava myös siinä tapauksessa, että haastamiselle on laissa säädetty este.

28 §

Muuntorangaistusvaatimuksesta luopuminen

Virallinen syyttäjä saa jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman sakon sijaan, jos

1) sakkoon johtanut rikosta sen haitallisuus huomioon ottaen on kokonaisuutena arvostellen pidettävä vähäisenä eikä rikoksesta ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa,

2) sakkoon johtanut rikos on tehty alle 18-vuotiaana eikä rikoksesta ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta tai

3) muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon maksuvelvollisen henkilökohtaiset olot, rikoksesta hänelle aiheutuneet muut seuraukset, sosiaali- ja terveydenhuollon toimet tai muut seikat, eikä tärkeä yleinen etu muuta vaadi.

Virallinen syyttäjä voi rikoslain 2 a luvun 7 §:ssä tai lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain (619/1996) 26 §:ssä mainituilla perusteilla jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman uhkasakon sijaan, jollei tärkeä yleinen etu muuta vaadi.

Jos virallinen syyttäjä on päättänyt jättää vaatimatta muuntorangaistusta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Ylemmällä syyttäjällä on oikeus ottaa asia uudelleen ratkaistavaksi siten kuin siitä erikseen säädetään.

29 §

Alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin ja sen kokoonpano

Muuntorangaistuksen määräämistä koske-

va asia käsitellään maksuvelvollisen asumis- tai tapaamispaikan kärjäoikeudessa.

Muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa asiassa kärjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

30 §

Asian käsittely tuomioistuimessa

Muuntorangaistuksen määräämistä koskeva asia käsitellään rikosasioiden oikeudenkäynnistä voimassa olevassa järjestyksessä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Muuntorangaistusvaatimuksen esittää virallinen syyttäjä. Sakon tuomitsemiseen johdetaan rikosasian asianomistaja ei ole asianosainen muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä. Muuntorangaistuksen määräämisessä tarvittavien tietojen toimittamisesta syyttäjälle ja syyttäjältä edelleen kärjäoikeudelle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Maksuvelvollisen on saavuttava tuomioistuimen käsittelyyn, jos hän haluaa tulla kuulluksi. Jos maksuvelvollinen on laillista estettä ilmoittamatta poissa, asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. Maksuvelvollinen voi ennen asian käsittelyä toimittaa kirjallisen vastineen tuomioistuimen kansliaan.

31 §

Tuomioistuinkäsittelyn lykkääminen

Tuomioistuin voi lykätä muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian varatakseen maksuvelvolliselle tilaisuuden vankeudeksi muunnettavaksi vaaditun sakon maksamista varten. Asian käsittelyä voidaan lykätä myös maksutilanteen selvittämistä varten.

Käsittelyn tultua maksutilaisuuden varaamisen vuoksi lykätyn tuomioistuimen on ilmoitettava maksuvelvolliselle uusi käsitte- lyajankohta ja uhka poissaolon varalta. Ilmoittamista käsittelystä poissa olleelle maksuvelvolliselle ei tarvitse tehdä, jos asiaa lykätään maksutilanteen selvittämistä varten.

32 §

Tuomioistuimen ratkaisu

Kärjäoikeuden ratkaisu muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa asiassa on päätös, jonka tulee sisältää myös tarpeelliset tiedot käsittelystä, asianosaisista, vaatimuk- sista, vastauksista, todistelusta ja tuomiois- tuimen toimenpiteistä. Päätöksessä voidaan selostus muunnettavana olevista sakoista kor- vata luettelolla.

Tuomioistuimen on ilmoitettava muunto- rangaistuksen määräämistä koskevasta ratkai- sustaan Oikeusrekisterikeskukselle siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin sää- detään.

33 §

Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikos- asioissa annetun lain (689/1997) 11 luvun 9 §:ssä säädetään, muuntorangaistuksen mää- ränneen kärjäoikeuden on virallisen syyttä- jän tai Oikeusrekisterikeskuksen ilmoitukses- ta oikaistava päätös maksamatta olevaa mää- rää vastaavaksi, jos päätöksen julistamisen jälkeen ilmenee, että maksuvelvollinen on ennen julistamista maksanut osan vankeudek- si muunnetuista sakoista. Jos muutoksenha- kutuomioistuin on jo ratkaissut muuntoran- gaistuksen määräämistä koskevan asian, sen on tehtävä oikaisu.

34 §

Tuomioistuimen ratkaisun vaikutus perintään

Muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen vankeudeksi muunnetun sakon perimistä ulosottotoimin ei saa jatkaa. Jos muuntoran- gaistusta ei ole määrätty, perimistä jatketaan.

35 §

Vankeudeksi muunnetun sakon maksaminen

Muuntorangaistus raukeaa, jos muuntoran- gaistukseen tuomittu ennen muuntorangais- tuksen suorittamisen aloittamista maksaa muunnetuista sakoista suorittamatta olevan

rahamäärän kokonaan. Jos täytäntöön pantavana on useita muuntorangaistuksia, tuomitulla on oikeus maksaa sakkonsa kokonaan yhdenkin muuntorangaistuksen osalta, jolloin se muuntorangaistus raukeaa.

36 §

Muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtyminen

Kun muuntorangaistuksen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi tai pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio, Oikeusrekisterikeskuksen on haettava muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa sen paikkakunnan ulosottomieheltä, jossa muuntorangaistukseen tuomittu asuu tai oleskelee. Ulosottomiehen on huolehdittava siitä, että tuomittu toimitetaan rangaistuslaitokseen.

Etsintäkuuluttamisesta sekä etsintäkuulutuksen peruuttamisesta ja oikaisemisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään.

37 §

Muuntorangaistuksen täytäntöönpanon lykkääminen

Ulosottomiehen on ennen täytäntöönpanoa tiedusteltava muuntorangaistukseen tuomitulta, onko hän suorittamassa asevelvollisuutta, reservin kertausharjoituksessa tai palvelemissa aseettomana tai siviilipalvelusmiehenä, onko hänelle myönnetty yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukainen velkajärjestely, onko hän hoidettavana tai sijoitettuna rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain (39/1889) 2 luvun 1 e §:ssä tarkoitetussa laitoksessa tai onko hän viimeisten kolmen kuukauden aikana ollut sellaisessa laitoksessa.

Tuomitulle on ilmoitettava mahdollisuudesta saada ulosottomieheltä pyynnöstä lykkäystä 1 momentissa mainitun jo päättyneen laitoksessa olemisen vuoksi. Jos etsintäkuulutuksen perusteella tavattu ilmoittaa pyytävänsä lykkäystä, poliisimiehen on otettava viivytyksettä yhteyttä ulosottomieheen.

Muuntorangaistuksen täytäntöönpanon lykkäämisestä muissa tapauksissa säädetään erikseen.

4 luku

Menettämisseuraamus

38 §

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpano

Kun omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemista koskeva ratkaisu on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, omaisuus on asianomaisen valtion viranomaisen määräyksen mukaisesti otettava valtion käyttöön, myytävä tai hävitettävä (*täytäntöönpanotoimi*). Menettämisseuraamuksen panee täytäntöön kihlakunnan poliisilaitos. Täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta omaisuuden haltuun ottamisesta on laadittava pöytäkirja noudattaen soveltuvin osin pakkokeinolain (450/1987) 4 luvun 9 §:ää.

Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan 2 luvun säännöksiä saatavan täytäntöönpanosta siltä osin kuin menetetyksi tuomittu rahamäärä ei ole poliisiviranomaisen hallussa ja tässä luvussa ei toisin säädetä.

Tullirikosasiassa määrätyn menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

39 §

Kiireelliset toimenpiteet

Jos menetetyksi tuomittu omaisuus on helposti pilaantuvaa, arvoltaan nopeasti alenevaa tai huomattavia hoitokustannuksia aiheuttavaa tai jos muut vastaavat syyt edellyttävät kiireellisiä toimenpiteitä, voidaan täytäntöönpanotoimesta määrätä, vaikka menettämisseuraamusta koskeva ratkaisu ei olekaan täytäntöönpanokelpoinen.

40 §

Myöhemmän ratkaisun vaikutus menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon

Kun on pantu täytäntöön lainvoimaa vailla oleva ratkaisu omaisuuden tai rahamäärän valtiolle menettämisestä, täytäntöönpano ei myöhemmin annetun ratkaisun vuoksi peräydy ennen sen lainvoimaiseksi tuleamista.

41 §

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon hakeminen

Oikeusrekisterikeskuksen tulee hakea menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa sillä tavoin kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään sen kihlakunnan poliisilaitokselta, jonka hallussa menetetyksi tuomittu omaisuus on tai jonka toimialueella omaisuus muuten on.

42 §

Menetetyksi tuomitusta omaisuudesta määrääminen

Menetetyksi tuomittua omaisuutta koskevista täytäntöönpanotoimista määrää sisäasiainministeriö. Se voi oikeuttaa lääninhallituksen tai kihlakunnan poliisilaitoksen tai, jos on kysymys tullirikosasiassa menetetyksi tuomitusta omaisuudesta, Tullihallituksen määräämään toimenpiteistä.

Täytäntöönpanotoimesta määrääminen käsittää mainittujen toimenpiteiden edellytyksistä ja menettelytavoista määräämisen siltä osin kuin lailla ei toisin säädetä.

43 §

Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvioiminen

Valtiolle menetetyksi tuomittu omaisuus on arvioitava ennen kuin täytäntöönpanotoimeen ryhdytään, jos ratkaisu omaisuuden menettamisestä ei ole tullut lainvoimaiseksi tai kysymys on kolmannen henkilön oikeudesta ja jos kummassakaan tapauksessa ei asianomaisen viranomaisen ja omaisuuden omistajan tai kolmannen henkilön kesken ole sovittu omaisuuden arvosta.

Arvioimismenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Menettämisseuraamukseen tuomitun kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon

Menettämisseuraamukseen tuomitun kuol-

tua täytäntöönpano on keskeytettävä sen jälkeen, kun omaisuus on otettu valtion haltuun. Täytäntöönpanoa on jatkettava, jos asianomaiselle kihlakunnan poliisilaitokselle ei neljän kuukauden kuluessa haltuunottamisesta toimiteta todistusta siitä, että täytäntöönpanon raukeamista koskeva asia on rikoslain 8 luvun 15 §:n mukaisesti saatettu käräjäoikeuden ratkaistavaksi, tai jos raukeamista koskeva hakemus on lainvoimaisesti hylätty.

Jos haltuun otettu omaisuus on sellaista kuin 39 §:ssä säädetään, täytäntöönpanoa on 1 momentin estämättä jatkettava omaisuuden arvioimisen jälkeen.

45 §

Menettämisseuraamusta koskevan vaatimuksen hylkääminen

Jos tuomioistuin on lainvoimaisella tuomiolla hylännyt omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevan vaatimuksen, omaisuus on pyynnöstä palautettava omistajalle tai sille, jolla siihen muuten on oikeus. Asianomaisella on oikeus saada omaisuudesta korvaus, jos sen palauttaminen ei täytäntöönpanotoimen suorittamisen tai muun syyn vuoksi ole enää mahdollista. Oikeusrekisterikeskus vahvistaa 43 §:n mukaiseen arvioon perustuen kirjallisesta hakemuksesta korvauksen ja suorittaa sen asianomaiselle.

Korvausta koskevaan päätökseen tyytymättömällä on oikeus ajaa kannetta kantajan kotipaikan tai Helsingin käräjäoikeudessa. Kanne on puhevallan menettämisen uhalla saatettava vireille kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Oikeusrekisterikeskuksen vahvistama korvaus on suoritettu asianomaiselle. Vastaaajana asiassa on valtio, jota edustaa Oikeusrekisterikeskus.

5 luku

Sakkorekisteri

46 §

Sakkorekisterin käyttötarkoitus ja rekisterin tietojen käsittely

Oikeusrekisterikeskus (*rekisterinpitäjä*) yl-

läpitää sakkorekisteriä, jota pidetään ja käytetään tässä laissa säädettyssä järjestyksessä täytäntöön pantavien asioiden täytäntöönpanoa varten.

Sakkorekisterin tietojen käsittelyyn oikeutettuja ovat Oikeusrekisterikeskuksen virkamiehet siltä osin kuin se on tarpeen heidän virkatehtäviensä suorittamiseksi.

Sakkorekisterin tietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999) ja tietojen luovuttamisen osalta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jollei jäljempänä toisin säädetä.

47 §

Sakkorekisterin sisältämät tiedot

Sakkorekisteri sisältää täytäntöönpanotehtävien suorittamista varten seuraavat tiedot:

1) seuraamuksen kohteena olevan henkilön tunnistetiedot ja yhteystiedot henkilötunnus mukaan lukien;

2) seuraamuksen laatu ja määrä;

3) suoritettavat täytäntöönpanotoimet ja niiden aika;

4) kertyneet rahamäärät;

5) täytäntöönpanon esteet;

6) muut täytäntöönpanotehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot.

Oikeusministeriö antaa tarkemmat määräykset tietojen teknisestä tallettamistavasta.

48 §

Rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on sakkorekisterin ylläpitämiseksi ja lainmukaisten täytäntöönpanotehtävien hoitamista varten oikeus saada luonnollisen henkilön nimeä, henkilötunnusta, osoitetta ja kuolemaa koskevat ja muut vastaavat täytäntöönpanoa varten tarvittavat henkilön tavoittamiseen liittyvät tiedot väestön keskusrekisteristä ja oikeushenkilöä koskevat vastaavat tiedot asianomaisilta rekisteriviranomaisilta.

49 §

Vastuu sakkorekisteriin talletetuista tiedoista

Oikeusrekisterikeskus vastaa sakkorekiste-

riin talletettujen tietojen virheettömyydestä ja rekisterin käytön laillisuudesta. Rekisterinpitäjä on velvollinen korvaamaan taloudellisen ja muun vahingon, joka on aiheutunut rekisteröidylle tai muulle henkilölle virheellisiin tietoihin liittyvästä tai muusta lainvastaisesta sakkorekisteriin talletettujen tietojen käsittelystä. Vahingonkorvauslakia (412/1974) sovelletaan siten kuin henkilötietolain 47 §:n 2 momentissa säädetään.

50 §

Sakkorekisterin tietojen salassapito ja luovuttaminen

Sakkorekisterin sisältämät rikokseen ja rikosoikeudelliseen seuraamukseen liittyvät tiedot on pidettävä salassa. Mainittujen tietojen käsittelyssä rekisterinpitäjän on noudatettava erityistä huolellisuutta sekä varmistettava rekisterin teknisen ja organisatorisen suojaustason riittävyys.

Oikeusrekisterikeskus saa salassapitovelvollisuuden estämättä pyynnöstä luovuttaa tietoja niille, joiden oikeudesta mainittujen tietojen saamiseen säädetään erikseen lailla. Tietoja ei saa luovuttaa enää sen jälkeen, kun kolme vuotta on kulunut lainvoimaisen tuomion tai muun lopullisen viranomaisratkaisun julistamisesta tai antamisesta.

Oikeusrekisterikeskus saa lisäksi luovuttaa salassa pidettäviä tietoja tämän lain mukaisten täytäntöönpanotehtävien suorittamista varten ulosotto-, poliisi- ja vankeinhoitoviranomaisille sekä 25 §:n 1 momentin mukaisille haastamiseen oikeutetuille virkamiehille.

51 §

Sakkorekisterin tietojen luovuttamismenettely

Tiedot sakkorekisteristä luovutetaan sakkorekisterin otteella, joka sisältää kaikki ne tiedot, joiden saamiseen pyynnön esittäjällä on oikeus. Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden välityksellä.

Jos pyynnön kohteena olevasta ei ole talletettu 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, sakkorekisterin otteen on sisällettävä ilmoitus siitä.

52 §

Tietojen poistaminen sakkorekisteristä

Sakkorekisterin sisältämät tiedot poistetaan vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskevan tässä laissa tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpano on päättynyt.

Rikokseen ja rikosoikeudelliseen seuraamukseen liittyvät tiedot on kuitenkin säilytettävä kolme vuotta niiden perustana olevan lainvoimaisen tuomion tai muun lopullisen viranomaisratkaisun julistamis- tai antamispäivästä.

6 luku

Erinäiset säännökset

53 §

Itseperintään liittyvä tuomioistuinmenettely

Jos valtion viranomaisen ottaa huolehtiakseen sille tuomittavan vahingonkorvauksen tai oikeudenkäyntikulujen korvauksen perimisestä, siitä on ennen oikeudenkäynnin päättymistä ilmoitettava asianmukaisella tavalla rikosasiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsittelevälle tuomioistuimelle. Jos korvausvaatimus hylätään alemmassa tuomioistuimessa, ilmoitus voidaan tehdä muutoksenhakutuomioistuimelle. Ilmoitusta ei voida tehdä enää myöhemmin.

Tuomioistuimen on tarvittaessa otettava selvää, periikö oikeudenkäynnissä valtion puhevaltaa käyttävä viranomaisen korvauksen itse, ja ratkaisussaan mainittava tuomioistuimelle tehdystä itseperintäilmoituksesta.

54 §

Tarkemmat säännökset

Viranomaisten keskinäisestä ilmoitusvelvollisuudesta ja asioiden selvittämisestä sekä täytäntöönpanotoimenpiteiden kirjaamisesta ja niistä ilmoittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Täytäntöönpanossa tarvittavien lomakkeiden kaavat vahvistaa oikeusministeriö.

7 luku

Voimaantulosäännökset

55 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä loka-kuuta 2002.

Tällä lailla kumotaan sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta 20 päivänä kesäkuuta 1963 annettu laki (318/1963) ja sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta 23 päivänä toukokuuta 1969 annettu asetus (321/1969) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä rangaistuksen täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun lain (39/1889) 6 luvun 1—10, 10 a ja 11—13 § sekä 14 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 6 luvun 1 § laeissa 595/1977 ja 744/1995, 2 ja 3 § mainitussa laissa 595/1977 sekä laissa 972/2001, 4—7 sekä 9, 10 ja 11 § mainitussa laissa 595/1977, 8 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 651/1986, 10 a § laissa 555/1999, 12 § laissa 1076/1979 ja mainitussa laissa 555/1999 sekä 13 § ja 14 §:n 1 momentti mainitussa laissa 651/1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

56 §

Siirtymäsäännökset

Tätä lakia sovelletaan jäljempänä säädetyin poikkeuksin myös niiden seuraamusten täytäntöönpanoon, jotka ovat tulleet täytäntöönpanokelpoisiksi ennen lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa täytäntöönpanokelpoiseksi tulleesta sakosta ei saa ulosmitata sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua asuntoa.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleen maksuaikaa koskevan pyynnön käsittelee sen saanut viranomaisen, jos sillä lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan on toimivalta ratkaista maksuaikaa koskeva asia.

Omaisuteen ja poliisin hallussa olevaan

3550

N:o 672

rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoasiat lakkaavat olemasta vireillä ulosottoviranomaisissa tämän lain tullessa voimaan. Jos menetetyksi

tuomittu omaisuus on tuolloin ulosottomiehen hallussa, hänen tulee suorittaa täytäntöönpano loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 673

L a k i

rikoslain 9 luvun muuttamisesta

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 9 lukuun, sellaisena kuin se on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, uusi 10 § seuraavasti:

9 luku

Oikeushenkilön rangaistusvastuusta

10 §

Yhteisösakon täytäntöönpano

Yhteisösakko pannaan täytäntöön sakon

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä.

Yhteisösakon sijasta ei saa määrätä muuntorangaistusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2002.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 674

L a k i

**lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain
26 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta 16 päivänä elokuuta 1996 annetun lain (619/1996) 26 § seuraavasti:

26 §

*Uhkasakon periminen ja muuntorangaistuk-
sen määrääminen*

Tämän lain nojalla maksettavaksi tuomittu uhkasakko peritään ja sakotettu haastetaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjes-

tyksessä. Uhkasakosta ei kuitenkaan saa määrätä muuntorangaistusta, elleivät erittäin painavat syyt sitä vaadi. Jos muuntorangaistusta ei ole määrätty, muunnettavina olleiden sakkojen perimistä jatketaan ulosottoin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä loka-kuuta 2002.

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 675

L a k i

rikosvahinkolain 19 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 1973 annetun rikosvahinkolain (935/1973) 19 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 momentti laissa 1110/1990 ja 3 momentti laissa 133/1987, seuraavasti:

19 §

Valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen peritään sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä. Perintään ei voida ryhtyä ennen kuin tuomioistuimen päätös, jolla vahingosta vastuussa oleva on velvoitettu suorittamaan korvausta, on saanut lainvoiman. Vapautuksen tai helpotuksen myöntämisestä tämän

pykälän nojalla valtiolle tulevan korvauksen suorittamisesta on lisäksi voimassa, mitä maksuvapautuslaissa (529/1980) säädetään.

Oikeusrekisterikeskus edustaa valtiota takautumisoikeuden käyttämistä koskeissa asioissa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokuuta 2002.

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 676

L a k i

kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä 15 päivänä joulukuuta 2000 annetun lain (1075/2000) 17 §:n 3 momentti seuraavasti:

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

Lääninhallituksella on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokuuta 2002.

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 677

L a k i

perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (517/1999) 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

13 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Etelä-Suomen lääninhallituksella on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja

sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä loka-kuuta 2002.

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 678

L a k i

velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan velkojien maksunsaantijärjestyksestä 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1578/1992) 6 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

6 §

Viimeksi suoritettavat saatavat

Viimeksi suoritetaan:

2) ylikuormamaksu, kilpailunrikkomismaksu, menetetyksi tuomittu rahamäärä sekä muu vastaava rikoksen tai lainvastaisen menettelyn vuoksi tuomittu tai määrätty julkisoikeudellinen maksuseuraamus, ei kuitenkaan

rikoslain (39/1889) 2 a luvun 3 §:n 1 momentin mukaisesti päiväsakoin vahvistettu sakko ja uhkasakko, sekä vero- tai vakuutusvelvollisuudesta annettujen tai muiden vastaavien säännösten rikkomisesta johtuva veron tai maksun korotus;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä loka-kuuta 2002.

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 679

Laki**poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan poliisin hallinnosta 14 päivänä helmikuuta 1992 annetun lain (110/1992) 16 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 778/1997,
muutetaan 1 §, 6 §:n 2 momentti, 6 a §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 12 §:n 3 momentti ja 12 b §:n 5 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laissa 156/1996 ja mainitussa laissa 778/1997, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti, 12 §:n 3 momentti ja 12 b §:n 5 momentti viimeksi mainitussa laissa, 6 a §:n 2 momentti mainitussa laissa 156/1996, sekä
lisätään lakiin siitä mainitulla lailla 156/1996 kumotun 14 §:n tilalle uusi 14 § ja sen eteen uusi väliotsikko seuraavasti:

1 §

Poliisihallinto ja poliisiyksiköt

Poliisitointa johtaa sisäasiainministeriö. Ministeriön alainen aluehallintoviranomainen on lääninhallitus.

Lääninhallituksen alainen paikallishallintoviranomainen on kihlakunnanviraston osastona tai erillisenä kihlakunnanvirastona toimiva poliisilaitos lukuun ottamatta Helsingin kihlakunnan poliisilaitosta.

Ministeriön alaisia valtakunnallisia yksiköjä ovat keskusrikospoliisi, suojelupoliisi ja liikkuva poliisi. Ministeriön alaisena toimii Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisikoulu, Poliisin tekniikkakeskus ja Poliisin tietohallintokeskus sekä paikallishallintoviranomaisena Helsingin kihlakunnan poliisilaitos.

Poliisiyksiköjä ovat poliisin ylijohdo, poliisin lääninjohdot sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitetut yksiköt.

Poliisitoimesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään erikseen.

6 §

Paikallispoliisi

— — — — —
 Kelpoisuusvaatimuksena kihlakunnan poliisipäällikön virkaan on oikeustieteen kandidaatin tutkinto tai poliisipäällystön tutkinnon lisäksi yliopistossa suoritettu muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä perehtyneisyys tehtäväalueeseen ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

6 a §

Nimismies

— — — — —
 Lääninhallitus nimittää nimismiehen. Viran kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen

kandidaatin tutkinto ja perehtyneisyys tehtävälueeseen ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

8 §

Yhteistoiminta

Muodostettaessa yhteistoiminta-alue, joka käsittää eri lääneihin kuuluvia kihlakuntia tai johon kuuluu Helsingin kihlakunnan poliisilaitos, ministeriö määrää myös yhteistoiminnassa hoidettavat tehtävät, yhteistoiminnan johtajan ja muut johtosuhteet yhteistoiminta-alueella.

9 §

Keskusrikospoliisi

Keskusrikospoliisin tehtävänä on torjua kansainvälistä, järjestäytynyttä, ammattimaista, taloudellista ja muuta vakavaa rikollisuutta, suorittaa tutkintaa sekä kehittää rikostorjuntaa ja rikostutkintamenetelmiä.

12 §

Poliisiammattikorkeakoulu

Poliisipäällikön virkaan vaadittavasta poliisipäällikön tutkinnon lisäksi suoritettavasta muusta soveltuvasta ylemmästä korkeakoulututkinnosta ja siihen sisältyvistä opinnoista sekä poliisioppilaitosten opiskelijoihin kohdistuvasta kurinpitomenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

12 b §

Muutoksenhaku

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee opiskelijaksi ottamista, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Poliisin tietohallintokeskus

14 §

Poliisin tietohallintokeskus

Poliisin tietohallintokeskuksen tehtävänä on tuottaa poliisin tarvitsemat tietotekniset palvelut sekä vastata sille säädetyistä tai määrätyistä poliisin tietojärjestelmiä ja rekistereitä koskevista tehtävistä. Poliisin tietohallintokeskus voi ottaa hoitaakseen myös muita julkisen hallinnon tietohallintotehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002.

Tämän lain tullessa voimaan keskusrikospoliisissa toimivan poliisin tietohallintokeskuksen sekä lääneissä poliisin lääninjohdon alaisuudessa toimivien tietotekniikkakeskusten henkilöstö siirtyy ja virat siirretään 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun Poliisin tietohallintokeskukseen. Viran siirtämiseen ei tarvita virkamiehen suostumusta.

Sisäasiainministeriö voi päättää virkojen siirtämisestä Poliisin tietohallintokeskukseen jo ennen tämän lain voimaantuloa. Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä myös muihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen Poliisin tietohallintokeskuksen toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Ministeri *Kimmo Sasi*

N:o 680

L a k i

poliisin henkilökistereistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisin henkilökistereistä 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun lain (509/1995)
5 §:n 3 momentti seuraavasti:

5 §

Poliisin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitetut henkilökisterit

tettujen henkilökisterien rekisterinpitäjä on poliisin ylijohdo.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002.

Poliisin valtakunnalliseen käyttöön tarkoi-

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Kimmo Sasi*

N:o 681

L a k i**yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä huhtikuuta 1999 yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta (565/1999) annetun lain 3 §:n 13 kohta, 6 §, 18 §:n 4 momentti, 23 ja 24 §, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin 2 kohta ja 28 §, sellaisena kuin niistä ovat 18 §:n 4 momentti laissa 1148/2001 ja 27 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1120/2001, sekä
lisätään 3 §:ään uusi 4 a kohta ja lakiin uusi 26 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4 a) *tietoturvaloukkauksella* tekoa tai tahtumaa, jonka seurauksena tiedon, televiestinnän tai tietojärjestelmän luottamuksellisuus, eheys tai käytettävyys vaarantuu;

13) *ministeriöllä* liikenne- ja viestintäministeriötä, jollei valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä.

6 §

Teleyrityksen velvollisuudet

Teleyrityksen tulee huolehtia harjoittamansa teletoiminnan tietoturvasta. Teleyritysten tulee toteuttaa tarvittaessa yhteistyössä muiden teleyritysten kanssa turvataso, joka on tekniseen kehitykseen nähden riittävä ja kustannuksiltaan kohtuullinen.

Teleyrityksen on tiedotettava tilaajilleen

telepalveluidensa turvallisuuteen liittyvistä erityisistä riskeistä sekä mahdollisuuksista niiden poistamiseen ja tähän liittyvien toimenpiteiden kustannuksista.

Teleyrityksen on ilmoitettava Viestintävirastolle televerkkojen ja -palvelujen merkittävistä tietoturvaloukkauksista ja sellaisista televerkkoihin ja -palveluihin kohdistuvista tietoturvauhkista, joista teleyritys on tietoinen, sekä merkittävistä vika- ja häiriötilanteista televerkoissa ja -palveluissa samoin kuin toimenpiteistä, joilla tällaisten tietoturvaloukkausten ja niiden uhkien sekä vika- ja häiriötilanteiden toistuminen pyritään estämään. Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset televerkkojen ja -palvelujen tietoturvaloukkauksista sekä vika- ja häiriötilanteista Viestintävirastolle tehtävistä ilmoituksista.

Teleyrityksen on ilmoitettava myös hätäkeskukselle merkittävistä vika- ja häiriötilanteista televerkoissa ja -palveluissa.

Ministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa säännökset siitä, mitä on otettava huomioon 1 momentin mukaista turvatason riittävyyttä ja kustannusten kohtuullisuutta arvioidessa.

18 §

Tietojen luovutus viranomaiselle

Viranomaisen oikeudesta saada tunnistamistietoja rikoksen esitutkinnassa säädetään pakkokeinolaissa (450/1987). Viranomaisen oikeudesta tunnistamistietoihin rikosten estämiseksi säädetään poliisilaissa (493/1995).

23 §

Ohjaus ja valvonta

Teletoitinnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluu ministeriölle. Sen tulee yhteistyössä Viestintäviraston, tietosuojaviranomaisten, teleyritysten, telelaitteita valmistavan teollisuuden ja käyttäjiä edustavien yhteisöjen kanssa edistää yksityisyyden suojaa televiestinnässä ja teletoitinnan tietoturva.

Viestintäviraston tehtävänä on:

1) valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin 3 momentista ei muuta johdu;

2) antaa tarvittaessa teknisiä määräyksiä teleyritysten toiminnasta sekä telelaitteiden, televerkkojen ja telepalveluiden varustamisesta tässä laissa edellytetyllä tavalla;

3) hoitaa yleisten televerkkojen kautta tietojärjestelmiin ja televiestintään kohdistuvien tietoturvaloukkausten tiedonkeruuta ja selvittämistä sekä tiedottaa tietoturvallisuusasioista.

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on valvoa, että noudatetaan, mitä 20 ja 21 §:ssä säädetään tilaajan kielto-oikeudesta ja tilaajan ennakkosuostumuksesta.

Jos Viestintäviraston käsiteltävänä oleva asia koskee menettelyä, joka saattaa rikkoa henkilötietolain (523/1999) säännöksiä, Viestintävirasto voi siirtää asian siltä osin käsiteltäväksi henkilötietolain mukaisesti.

24 §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä salassapidosta muualla

laissa säädetään, ministeriöllä, Viestintävirastolla ja tietosuojavaltuutetulla on oikeus 23 §:ssä säädettyjen tehtäviensä suorittamiseksi saada teleyrityksiltä ja niiden yhteisliittymiltä, televerkkojen omistajilta ja haltijoilta, teleurakoitsijoilta, tilaajaluetteloiden julkaisijoilta ja suoramarkkinoinnin harjoittajilta tarpeelliset tiedot niiden harjoittamasta tässä laissa tarkoitetusta toiminnasta.

Viestintävirastolla on oikeus luovuttaa tietoturvaloukkausten tiedonkeruussa ja selvittämisessä saatuja tunnistamistietoja niille teleyrityksille, joiden verkkoja tai palveluita on käytetty hyväksi tietoturvaloukkauksissa. Tietoja on oikeus luovuttaa ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen tietoturvaloukkausten ehkäisemiseksi.

25 §

Pakkokeinot

Jos joku rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, Viestintävirasto voi velvoittaa hänet korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Viestintävirasto voi asettaa veloitteen noudattamisen tehoteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella.

26 a §

Valvontamaksu

Edellä 23 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisista Viestintäviraston valvonta- ja muista suoritteista peritään viestintämarkkinalain 5 §:n nojalla teletoitintailmoituksen tehneiltä tai toimiluvan saaneilta yrityksiltä niiden liikevaihdon perusteella määräytyvä valvontamaksu. Valvontamaksun suuruudesta säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella siten, että maksut kattavat viranomaistoiminnasta aiheutuneet kustannukset. Muutoin maksuja koskee, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

27 §

Yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvasta annettujen säännösten rikkominen

Joka tahallaan

2) laiminlyö 6 §:n 1, 3 tai 4 momentissa säädetyn teletoinnin tietoturvaan liittyvän velvoitteen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvasta annettujen säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Helsingissä 9 päivänä elokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

28 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta noudattaen, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava, vaikka se ei ole lainvoimainen. Valitusviranomaisen voi kuitenkin kieltää täytäntöönpanon, kunnes valitus on ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002. Sen 26 a § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2003.

Liikenne- ja viestintäministeri *Kimmo Sasi*